

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ**

ФАКУЛЬТЕТ № 2

КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Право
Шифр за ОПП: ОК 19

Мова навчання: українська

Розробник:
КУЧЕРГАН Єлизавета, доцент кафедри
цивільного та господарського права
факультету № 2 ДонДУВС,
канд. пед. наук, доцент

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри цивільного та господарського права факультету № 2 ДонДУВС
Протокол № 2 від «02» вересня 2024 р.

Завідувач кафедри

Ганна Устінова-Бойченко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Право
«04» вересня 2024 р.

Гарант ОПП

Катерина НЕСТЕРЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Рік підготовки:	2-й	2-й
Семестр:	4-й	4-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3 / 90	
Модулів:	1	
Змістовних модулів:	1	
Лекції:	20 годин	8 годин
Семінарські:	20 годин	8 годин
Практичні:		
Самостійна робота:	50 годин	74 години
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	Залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи	1:1,3	1:5

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування фахових компетентностей необхідних для розв'язання складних спеціалізованих задач та практичних проблем з юридичної психології.

Завдання: ознайомлення здобувачів вищої освіти із структурою юридичної психології з метою формулювання обґрунтованих власних суджень в аспекті юридичної психології; набуття знань та вмінь щодо розвитку стресостійкості й профілактики професійного вигорання; набуття навичок ефективної комунікації (взаємодії) з колегами, громадянами, представниками інших державних органів та в конфліктному середовищі; навчання навичкам ефективної самоорганізації професійної діяльності; дослідження поведінкового комплексу особистості злочинця; засвоєння методу інформаційного

модельовання портрету злочинця; а також розуміння психологічних особливостей злочинних дій; освідомлення причин призначення психологічної експертизи.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна є обов'язковою. Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися під час опанування дисциплін юридичного циклу.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 19	ПРН 20
знати структуру юридичної психології (кримінальна психологія, правова психологія, слідча та судова психологія, пенітенціарна психологія, експертиза), методологічні засади юридичної психології (предмет, задачі, зв'язок з іншими науками), історію розвитку юридичної психології	+							+
знати психологічний та юридичний конфлікти у кримінальному судочинстві, психологічний аналіз конфліктів на кожному етапі кримінального судочинства, психологічні аспекти комунікативної компетентності суб'єктів кримінального судочинства, психологічний аналіз конфліктів на кожному етапі кримінального судочинства, психологічні методи вирішення конфліктів у кримінальному провадженні, психолого-правові аспекти укладання угоди про примирення, про визнання винуватості	+		+	+			+	
знати предмет кримінальної психології, поняття особистості правопорушника, структура особистості правопорушника, злочинна поведінка та механізми її формування, психологічні особливості злочинця, психологія здійснення злочину у складі злочинної групи, типологія злочинних груп, психологія особистості неповнолітніх, соціально-психологічний портрет сучасного неповнолітнього, психологія неповнолітнього правопорушника, психологічна характеристика девіантної поведінки, профілактика злочинності та насильства в молодіжному середовищі		+	+	+		+		

знати особливості функціональної діяльності прокурора, загальна характеристика психологічних особливостей спілкування у діяльності прокурора, виокремлення психологічних ознак комунікативного компоненту діяльності прокурора на різних стадіях кримінального процесу, ситуації ускладненого спілкування в кримінально-процесуальній діяльності, подолання психологічних бар'єрів спілкування в діяльності прокурора		+		+		+		+
знати характеристики ефективної організаційної культури та компонентний аналіз її складових, феномен професійного вигорання персоналу МВС, причини професійного вигорання персоналу МВС в умовах навчання у вищому навчальному закладі та в умовах праці, алгоритми нейрографіки з метою психопрофілактики та психокорекції професійного вигорання персоналу МВС	+	+		+				
знати психологічну характеристику потерпілого, психологія допиту потерпілого, психологічні особливості допиту свідка, психологія жертви в юриспруденції та психології, пенітенціарна психологія	+		+	+	+			
знати поняття, предмет, об'єкт, мета, завдання та значення судово-психологічної експертизи, питання, які вирішує судово-психологічна експертиза, види психологічних експертиз, організація судово-психологічної експертизи, вимоги до висновку експерта	+	+	+					
вміти формулювати власні обґрунтовані судження	+				+			
вміти визначати переконливість аргументів в різних аспектах юридичної психології	+		+					
вміти організувати свою професійну діяльність	+	+		+				
вміти дотримуватися принципів етичної поведінки				+			+	
вміти володіти мовою, застосовувати професійну термінологію					+	+		
вміти розпізнавати мотиви та інтереси інших, застосовувати різні стилі конфліктного спілкування	+							
вміти приймати рішення та мати високий рівень суб'єктивного локусу контролю		+		+				
вміти формулювати власні обґрунтовані судження	+				+			+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лекції	семінар.	практичн.	сам. роб.		лекції	семінар.	практичн.	сам. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 1. Юридична психологія в системі наук: структура, предмет, мета і завдання.	12	2	2		8					
Тема 2. Судова психологія. Психологічні засади подолання конфліктів на етапі кримінального провадження.	12	2	2		8					
Тема 3. Кримінальна психологія. Психологія особистості злочинця.	12	2	2		8					
Тема 4. Правова психологія. Окремі аспекти діяльності прокурора.	12	2	2		8					

Тема 5. Професійне вигорання юриста та методи профілактики і подолання.	10	2	2		6					
Тема 6. Віктимна психологія.	12	2	2		8					
Тема 7. Судово-психологічна та психіатрична експертиза.	12	2	2		8					
Тема 8. Кризові стани в діяльності юриста та методи їх подолання.	8		2		6					
Усього	90	14	16		60					

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Юридична психологія в системі наук: предмет, структура, мета і завдання. Структура юридичної психології (кримінальна психологія, правова психологія, слідча та судова психологія, пенітенціарна психологія, експертиза). Методологічні засади юридичної психології (предмет, задачі, зв'язок з іншими науками). Історія розвитку юридичної психології.

Тема 2. Психологічні засади подолання конфліктів на етапі кримінального провадження. Психологічний та юридичний конфлікти у кримінальному судочинстві. Психологічний аналіз конфліктів на кожному етапі кримінального судочинства. Психологічні аспекти комунікативної компетентності суб'єктів кримінального судочинства. Психологічний аналіз конфліктів на кожному етапі кримінального судочинства. Психологічні методи вирішення конфліктів у кримінальному провадженні. Психолого-правові аспекти укладання угоди про примирення, про визнання винуватості.

Тема 3. Кримінальна психологія. Психологія особистості злочинця. Предмет кримінальної психології. Поняття особистості правопорушника. Структура особистості правопорушника. Злочинна поведінка та механізми її формування. Психологічні особливості злочинця. Психологія здійснення злочину у складі злочинної групи. Типологія злочинних груп. Психологія особистості неповнолітніх. Соціально-психологічний портрет сучасного неповнолітнього. Психологія неповнолітнього правопорушника. Психологічна характеристика девіантної поведінки. Профілактика злочинності та насильства в молодіжному середовищі.

Тема 4. Правова психологія. Окремі аспекти діяльності прокурора. Особливості функціональної діяльності прокурора. Загальна характеристика психологічних особливостей спілкування у діяльності прокурора. Виокремлення психологічних ознак комунікативного компоненту діяльності прокурора на різних стадіях кримінального процесу. Ситуації ускладненого спілкування в кримінально-процесуальній діяльності. Подолання психологічних бар'єрів спілкування в діяльності прокурора.

Тема 5. Професійне вигорання юриста та методи подолання. Характеристика ефективної організаційної культури та компонентний аналіз її складових. Феномен професійного вигорання персоналу МВС. Алгоритми

нейрографіки з метою психопрофілактики та психокорекції професійного вигорання персоналу МВС.

Тема 6. Віктимна психологія. Психологічна характеристика потерпілого. Психологія допиту потерпілого. Психологічні особливості допиту свідка. Психологія жертви в юриспруденції та психології. Пенітенціарна психологія.

Тема 7. Судово-психологічна експертиза. Поняття, предмет, об'єкт, мета, завдання та значення судово-психологічної експертизи. Питання, які вирішує судово-психологічна експертиза. Види психологічних експертиз. Організація судово-психологічної експертизи. Вимоги до висновку експерта.

Тема 8. Кризові стани в діяльності юриста та методи їх подолання. Поняття, причини та особливості переживання кризових станів людиною. Сутність і зміст поняття «професійна деформація». Шляхи подолання професійних деформацій.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання.

5.2. Оцінювання якості знань та видів контролю

5.2.1. Поточне оцінювання знань Здобувачів на денній формі здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 5-бальною системою, де 5 балів відповідає оцінці «відмінно», 4 бали відповідає оцінці «добре», 3 бали відповідає оцінці «задовільно», 0 балів відповідає оцінці «незадовільно».

5.2.2. Підсумкове/семестрове оцінювання знань Здобувачів за результатами вивчення освітніх компонент на денній формі здобуття вищої освіти в Університеті здійснюється за 100-бальною уніфікованою системою, яка поширюється на всі навчальні дисципліни незалежно від обсягу та тривалості викладання. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу наведений в таблиці (див. Таблицю 1).

Таблиця 1. Розподіл балів за формами організації освітнього процесу.

Денна форма	Заочна форма
Аудиторна робота – 40 балів	Аудиторна робота – 20 балів
Самостійна робота – 20 балів	Самостійна робота – 40 балів
Залік/екзамен – 40 балів	Залік/екзамен – 40 балів
Усього за навчальну дисципліну – 100 балів	Усього за навчальну дисципліну – 100 балів

5.2.3. Для денної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$AP = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 8 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для денної форми навчання складає 8, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (40/5=8).

Розподіл 20 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

Для заочної форми навчання поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях) визначається за такою формулою:

$$P = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість аудиторних занять за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

поточна успішність (кількість балів) Здобувачів за аудиторну роботу (на семінарських та практичних заняттях), для яких оцінювання результатів навчання здійснюється за контрольними нормативами, визначається за такою формулою:

$$P = \frac{\text{сума всіх отриманих оцінок за аудиторну роботу}}{\text{кількість нормативів за семестр за аудиторну роботу}} * 4 =$$

Коефіцієнт максимально можливого балу за аудиторну роботу, який для заочної форми навчання складає 4, визначається шляхом ділення максимального балу за аудиторну роботу на максимально можливу оцінку (20/5=4).

Розподіл 40 балів за самостійну роботу визначається рішенням кафедри з урахуванням змісту запропонованих у методичних рекомендаціях завдань на її виконання.

5.2.4. Підсумковий контроль – залік чи екзамен складається Здобувачами в обов’язковому порядку.

– 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

– 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

– 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

– 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки

1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля)
------	--	---	---

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Александров Д. О., Андросюк В. Г., Казміренко Л. І. Юридична психологія: підручник, 2-ге видання, перероблене і доповнене. К. : КНТ, 2008. 352 с.
2. Бочелюк В. Й. Юридична психологія : навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2020. 336 с.
3. Бочелюк В. Й., Панов М.С., Денисов С.Ф., Турубарова А. В. Юридична психологія : навчальний посібник, 2-ге видання, перероблене і доповнене. К. : КНТ, 2024. 410 с.
4. Герасіна Л. М., Требін М. П., Сахань О.М., Вонднік В. Д. Конфліктологія: загальна та юридична : підручник. Х. : Право, 2021. 224 с.
5. Зарицька В. В. Психологія конфлікту : навчальний посібник. З. : Гельветика, 2019. 380 с.
6. Кацавець Р. С. Юридична психологія : навчальний посібник, 3-тє видання, перероблене і доповнене. К. : Алерта, 2023. 294 с.
7. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія : підручник, 3-тє видання, перероблене і доповнене. Х. : Право, 2019. 288 с.
8. Чорнобай О. Л. Основи комунікативної культури юриста : навчальний посібник. Л. : ТОВ «Ліга-прес», 2014. 364 с.

Допоміжна

1. Кацавець Р. С. Правова психологія : навчальний посібник. К. : Алерта, 2021. 120 с.
2. Мітіна С. В. Психологія особистості : навчально-методичний посібник. К. : Ліра-К, 2020. 274 с.
3. Одерій О. В., Герцик Р. В. Кримінальні провадження щодо корисливо-насильницьких злочинів: тактика судового розгляду : монографія. Київ : КНТ, 2023. 180 с.
4. Розов В. І. Психологія екстремальних ситуацій: адаптивність до стресу та психологічне забезпечення : практичний посібник, 3-тє видання, перероблене і доповнене. К. : КНТ, 2024. 711 с.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=782>